

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

Fontos hírek közlése

PTE ÁOK Alapellátási Intézet
Dr. Radványi Ildikó

Pécs, 2024. szeptember 11.

Bevezetés

- ❖ Rossz hírek közlése a legnehezebb kommunikációs helyzetek egyike
- ❖ A hír hatása a betegre és hozzátartozókra
- ❖ Közlés módja meghatározó a kezeléssel való együttműködés, a bizalom kiépülése szempontjából
- ❖ Alapvető készség, gyakoriak a kommunikációs hibák
- ❖ Hatékony, szakszerű kommunikáció segíti a tervezést, reális célok kitűzését
- ❖ Orvos-beteg kapcsolat erősítése

Rossz hír fogalma

A beteg, illetve hozzátartozói jövőképeire jelentős mértékben negatívan ható információk.

WHO rossz hírek közlési modelljei

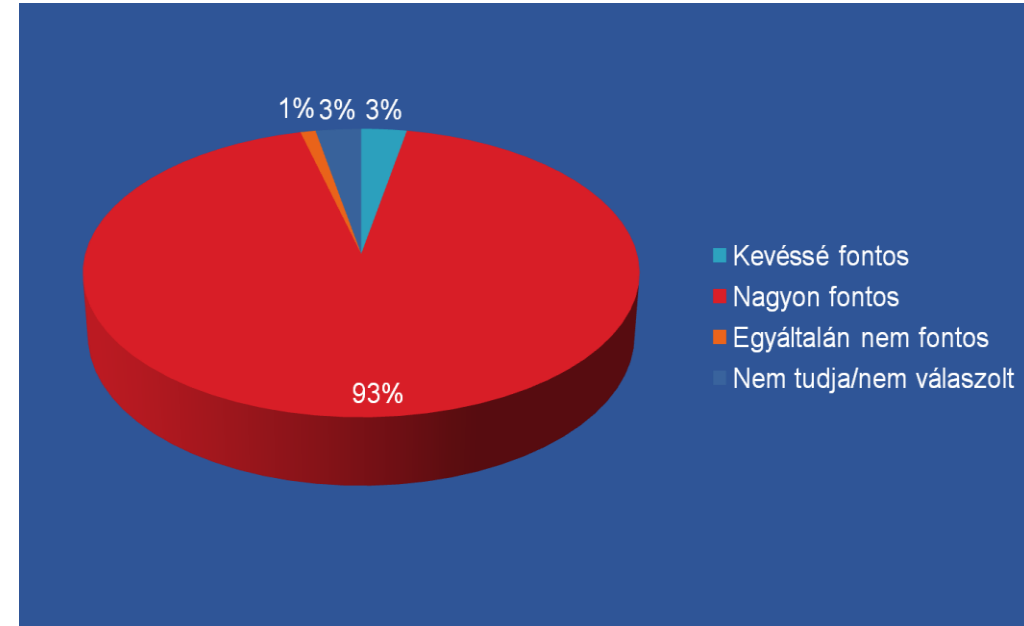

Modell	Orvos-beteg kapcsolat	Ki hozza a döntést?	Orvos-beteg kommunikáció
Eltitkolás	Paternalista	Csak az orvos	Rossz
Mindent közlő	Paternalista	Csak a beteg	Elég jó
Egyénre szabottan közlő	Partneri	Közösen	Legjobb

Miért ne titkoljuk el ?

- ❖ A betegek többsége meg akarja tudni, mi történik vele.
- ❖ Mindenkinek joga van a saját személyét érintő információkhoz.
- ❖ A beteget érzelmileg nem kíméli a rossz hír eltitkolása.
- ❖ Megterheli a beteg-hozzártozó kapcsolatot.

Őszinte tájékoztatás iránti igény (Csikós Á., 2008)

Miért ne közöljünk mindig mindent azonnal?

- ❖ A beteg visszautasíthatja a tájékoztatást (joga tudni, de nem kötelessége).
- ❖ A betegeknek időre van szükségük a rossz hírek hatékony értelmezéséhez, elfogadásához.

Egyénre szabott tájékoztatás előnyei

- ❖ A beteg aktuális igényeit, személyiségét, ismereteit, iskolázottságát, aktuális lelkiállapotát figyelembe veszi.
- ❖ Érzelmileg a legkevésbé terheli a beteget.
- ❖ A beteg határozza meg, hogy mennyi és milyen jellegű információt adjon át az orvos.
- ❖ A betegnek van ideje a feldolgozásra, jobb megküzdés, segítségforrások mozgósítása.
- ❖ Nyílt kommunikáció, terápia, gyakorlati ügyek intézése hatékonyabb.
- ❖ Magyar jogszabályi előírásoknak és klinikai gyakorlatnak leginkább megfelel.

Egészségügyről szóló 1997. évi törvény

- ❖ Felnőtt cselekvőképes embernek joga van megismerni a saját betegségével, egészségi állapotával kapcsolatos információkat.
- ❖ A beteg jogosult a számára egyéniesített formában megadott teljes körű tájékoztatásra.
- ❖ A cselekvőképes beteg a tájékoztatásról lemondhat, kivéve, ha betegsége természetét ismernie kell ahhoz, hogy mások egészségét ne veszélyeztesse.

Fontos kérdések

- ❖ **Ki** közölje a rossz híreket?
- ❖ **Kit** kell tájékoztatni?
- ❖ **Mikor** tájékoztassuk a beteget?
- ❖ **Hol** közöljük a rossz híreket?

6 pontból álló **SPIKES** ajánlás fontos hírek közlésére (Robert Buckman)

Előkészítés (**S**etting)

Mennyit tud a beteg? (**P**erception)

Mennyit szeretne megtudni a beteg? (**I**nvitation)

Az információ közlése (**K**nowledge)

Válasz a beteg és családja érzéseire (**E**motions)

Tervezés és követés (**S**trategy and summary)

Rossz hírek közlésének **ENYHÍTŐ** modellje (Pilling János)

- ❖ **E**- Előkészítés
  - Adatok, eredmények ellenőrzése
- ❖ **NY**- Nyitó kérdések
  - Mennyit tud a beteg?
- ❖ **H**- Hozzájárulás
  - Mennyit szeretne tudni a beteg?
- ❖ **Í**- Információ közlése
- ❖ **T**- Támogatás
  - a beteg érzelmeinek kezelése
- ❖ **Ő**- Összegzés
  - Tervezés, követés

Első lépés: Előkészítés

- ❖ Megfelelő környezet kiválasztása
- ❖ Megfelelő idő
- ❖ Négy szemköztiség biztosítása
- ❖ Zavaró tényezők kiküszöbölése
- ❖ A megfelelő emberek jelenléte
- ❖ Orvosi adatok, vélemények ellenőrzése, kezelési lehetőségek átgondolása
- ❖ Írásos támogató anyagok
- ❖ Víz, tea, papír zsebkendő
- ❖ Kommunikáció bevezetése: üdvözlés

Második lépés: Nyitó kérdések

- ❖ Előzetes ismeretek, feltételezések, hiedelmek feltárása
- ❖ Elvárások feltérképezése
- ❖ Aktuális pszichés állapot felmérése

Nyitott kérdések

Hogy érzi magát?

Van-e valami változás az utóbbi időben a panaszaiban?

Az eddigi vizsgálatok alapján mit tud Ön a betegségéről, állapotáról?

Más orvosok mit mondtak önnek a betegségével kapcsolatban?

Harmadik lépés: Hozzájárulás kérése

- ❖ Mit és mennyit szeretne megtudni a beteg?
- ❖ Ha nem akarja tudni, akkor kivel közöljük az információt?

Szeretném folytatni és elmondani Önnek a diagnózist, ez megfelel?

Szeretném elmondani, mit mutatott a szövettani vizsgálat, ez megfelel Önnek?

Szeretné, ha elmagyaráznám részletesen mit mutatnak a vizsgálati leletek?

Ha az Ön állapota súlyos betegségre utal, szeretné azt tudni?

Egyes páciensek azt szeretnék, hogy minden információt elmondjak nekik, míg mások csak a főbb vonalakra kíváncsiak, Ön melyik csoportba tartozik?

Negyedik lépés: Az információ közlése

- ❖ A hír elmondása együttérző, közérthető, lényegre törő módon történjen
- ❖ Kezdjük mindig figyelmeztetően és hagyjunk időt a betegnek felkészülni a rossz hír befogadására.

„Sajnos az eredmények nem azt mutatják, amit reméltünk...”

- ❖ Orvosi kifejezések, túlzások kerülése

- ❖ Fokozatos közlés, kis adagokban

A.) „Sajnos az eredmények nem olyan jók, mint amire számítottunk”

B.) „A szövettan daganatos betegséget mutat”

C.) „Sajnos ez a daganat rosszindulatú.”

- ❖ Kétirányú kommunikáció biztosítása, kérdések lehetősége
- ❖ Megértés ellenőrzése
- ❖ Szemantikus konfúzió elkerülése

Ötödik lépés: Támogató magatartás

- ❖ A beteg érzelmi reakcióinak felismerése, elfogadása, megértése, megfelelő kezelése

Empátiás válaszreakció

1. Érzelmek felismerése
2. Érzelmek megnevezése
3. Érzelmek összekötése a kiváltó okkal

Látom, mennyire elkeseríti, amit mondtam. Gondolom, hogy nem erre számított.

Sajnálom, hogy ezt az eredményt kaptuk. Tudom szeretett volna megnyugtatóbb híreket hallani.

Látom nagyon elkeseríti a dolog, mert jobb hírre számított. Tudom, hogy mást szeretett volna hallani. Bárcsak jobb hírrel szolgálhatnék.

Ötödik lépés: Támogató magatartás

❖ Exploráció

Megkérdezhetem, mire gondol most? (csend esetében)

Milyen érzési vannak azzal kapcsolatban, amit az előbb mondtam?

❖ Közhelyek kerülése

~~Tudom, mit érez most.~~   ~~Úgy látom, most nagyon nehéz Önnek~~

~~Ne aggódjon, minden rendben lesz!~~   ~~Mi igyekszünk minden segítséget megadni Önnek”~~

~~Kérem, ne sírjon, szedje össze magát!~~

Ötödik lépés: Támogató magatartás

- ❖ Erős érzelmi reakciók megfelelő kezelése
- ❖ Támogató csönd
- ❖ Érzelmek validálása

Az ön érzési teljesen érthetőek ebben a helyzetben!

- ❖ Normalizáció

Teljesen normális, ahogy érez, mások is így éreznének az Ön helyében!

- ❖ Érintés

Hatodik lépés: Összegzés, Tervezés

- ❖ A következő lépések megtervezése
- ❖ A jelenlegi tünetek kezelése
- ❖ Biztosítsuk betegünket, hogy mi mellette állunk, ránk mindig számíthat
- ❖ Az érzelmi és gyakorlati támogatás megbeszélése
- ❖ Elérhetőségek
- ❖ Következő találkozó
- ❖ Elhangzottak megértésének végső ellenőrzése

Nehéz kérdések

- Van értelme a további kezeléseknak? Meg fogok halni? Meddig fogok élni?
- ❖ A kérdés körülményeinek és hátterének tisztázása
- ❖ Kétirányú kommunikáció biztosítása
- ❖ Visszautalás korábbi beszélgetésekre
- ❖ Őszinteség
- ❖ Elismerése annak amit nem tudunk
- ❖ Gyógyulási arányt emeljük ki
- ❖ Túlélésre pontos időtartamot ne adjunk meg
- ❖ Remény nyújtása

Lehetséges hibák

Ha nem tájékoztatjuk a beteget!

A hír közlése

- ❖ nyilvános helyen
- ❖ idő szűkében
- ❖ megszakításokkal
- ❖ telefonon keresztül

Az orvosok sokat beszélnek amikor idegesek

A hír közlése gyakran ismétlést igényel!

Hatékony kommunikáció jelentősége

Ha megfelelő stratégiával, őszintén, fokozatosan, együtt érzően közöljük a rossz híreket:

- ❖ javítjuk a beteggel történő együttműködést, tervezést,
- ❖ javítjuk az orvos-beteg kapcsolatot,
- ❖ reális célokat tűzhetünk ki,
- ❖ érzelmileg támogatjuk a beteget és családjukat.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

Köszönöm a figyelmet!

Pécs, 2023. szeptember 13.